

تدریس درس ۱۲۰
افعل مجہول ۱

۱- دلیل نیازمندس بہ حرف جر، بواسطہ مجہول
کون فعل لازم حسرت! از فعل لازم نفسہ جان
مجہول ساخت، مگر انکہ بہ واسطہ حرف جر سندس
سود و مفعول بہ بواسطہ بیرو.

۲- با توجه بہ تہمہ سفارہ اجتناب درس، سد جملہ مثال
نہنید کہ مجہول لافا بہ یک شکل در اینہ
نصرت علی زیداً . نصیر زید .
نصرت الرجال زیداً . نصیر زید .
نصرت النساء زیداً . نصیر زید .

۳- جرادر مجہول سندس بہ حرف جر، صنفہ تفسیر
نہ کنند! چون بین فعل و نائب فاعل بہ واسطہ
حرف جر فاصلہ افتد، بہ حصص دلیل با

تغییر کردن، نائب فاعل، صیغه فعل، تغیر نفس کنند.

۴- ماضی، مضارع، امر مجهول، فعل، «خُرِجَ» اعراف

کنند.

ماضی مجهول خُرِجَ ← خُرِجَ بِهِ.

انائب فاعل (ترجمه)

۱- خُرِجَ بِهِ.	ه	اگر یک مرد اخراج شد.
۲- خُرِجَ بِهَا.	هَآ	اگر دو مرد اخراج شدند.
۳- خُرِجَ بِهِمْ.	هَم	اگر مردان اخراج شدند.
۴- خُرِجَ بِهَا.	هَآ	اگر یک زن اخراج شد.
۵- خُرِجَ بِهِمَا.	هَمَا	اگر دو زن اخراج شدند.
۶- خُرِجَ بِهِنَّ.	هِنَّ	اگر زنان اخراج شدند.
۷- خُرِجَ بِنَا.	نَا	اگر یک مرد اخراج شد.
۸- خُرِجَ بِنَا.	لَنَا	اگر دو مرد اخراج شدند.

- ۹- خُرِجْ بِمِمْ . كَمْ (سما مروان) اخراج سید
- ۱۰- خُرِجْ بِبِ . بٍ (توبی زین) اخراج سید
- ۱۱- خُرِجْ بِلَمَّا . لَمَّا (سما حوزین) اخراج سید
- ۱۲- خُرِجْ بِلَنَّ . لَنَّ (سما زین) اخراج سید
- ۱۳- خُرِجْ بِسِ . سِ (صن) اخراج سید
- ۱۴- خُرِجْ بِنَا . نَا (نا) اخراج سید

جمعه

مضارع مجهول یُخْرِجُ ← یُخْرِجُ بِه

انائب فاعل () انائب مفعول ()

- ۱- یُخْرِجُ بِه . هِ (ان یک مرد) اخراج سید
- ۲- یُخْرِجُ بِهَآ . هَآ (ان دو مرد) اخراج سید
- ۳- یُخْرِجُ بِهَم . هَم (ان مردان) اخراج سید
- ۴- یُخْرِجُ بِهَآ . هَآ (ان یک زن) اخراج سید

۴۱

۵- يُخْرِجُ بِيَمَانَا. هِمَا (ان دوزن) اخراج می شوند.

۶- يُخْرِجُ بِهِنَا. هِنَا (ان زنان) اخراج می شوند.

۷- يُخْرِجُ بِيَكَا. كَا (توید مرد) اخراج می شوند.

۸- يُخْرِجُ بِلَمَا. لَمَا (سعاد مرد) اخراج می شوند.

۹- يُخْرِجُ بِلَمَا. لَمَا (سعاد مرد) اخراج می شوند.

۱۰- يُخْرِجُ بِيَكَا. كَا (توید زن) اخراج می شوند.

۱۱- يُخْرِجُ بِلَمَا. لَمَا (سعاد دوزن) اخراج می شوند.

۱۲- يُخْرِجُ بِلَمَا. لَمَا (سعاد زنان) اخراج می شوند.

۱۳- يُخْرِجُ بِسَا. سَا (صن) اخراج می شوند.

۱۴- يُخْرِجُ بِسَا. سَا (صن) اخراج می شوند.

- امر مجهول لِيُخْرِجَ ← لِيُخْرِجَ بِهِ .

انائب فاعل (ترجمه)

۱- لِيُخْرِجَ بِهِ . هِ اِنْ مَرَدٍ (باید اخراج شود)

۲- لِيُخْرِجَ بِهِمَا . هِمَا اِنْ مَرَدٍ (باید اخراج شوند)

۳- لِيُخْرِجَ بِهِمْ . هِمْ اِنْ مَرَدٍ (باید اخراج شوند)

۴- لِيُخْرِجَ بِهَا . هِا اِنْ مَرَدٍ (باید اخراج شود)

۵- لِيُخْرِجَ بِهِمَا . هِمَا اِنْ مَرَدٍ (باید اخراج شوند)

۶- لِيُخْرِجَ بِهِنَّ . هِنَّ اِنْ مَرَدٍ (باید اخراج شوند)

۷- لِيُخْرِجَ بِكَ . كُ اِنْ مَرَدٍ (باید اخراج شود)

۸- لِيُخْرِجَ بِلِمَا . لِمَا اِنْ مَرَدٍ (باید اخراج شود)

۹- لِيُخْرِجَ بِلَهُمْ . لَهُمْ اِنْ مَرَدٍ (باید اخراج شود)

۱۰- لِيُخْرِجَ بِكِ . كِ اِنْ مَرَدٍ (باید اخراج شود)

۱۱- لِيُخْرِجَ بِلِمَا . لِمَا اِنْ مَرَدٍ (باید اخراج شود)

۱۲- لِيُخْرِجَ بِلَدِي. لِيُخْرِجَ (سما زمان) باید اخراج شود.

۱۳- لِيُخْرِجَ بِسْمِي. لِيُخْرِجَ (صم) باید اخراج شود.

۱۴- لِيُخْرِجَ بِنَا. لِيُخْرِجَ (ما) باید اخراج شود.

۵- صَفِيْرٌ وَمَعْنَاهُ فَعْلٌ كَمَا فِي زَيْرٍ اِبْرَاهِيْمَ لَيْدٌ.

- نَظَرَ اِلَيْهِ : صَفِيْرًا / مَفْرَدٌ مَذْرُوعًا / اِنْ يَكُ سِرٌّ
خَبِيْرٌ سِرٌّ.

- لِيَذْهَبَ لِيُخْرِجَ : صَفِيْرًا / جَمْعٌ مَذْرُوعًا / اِنْ يَكُ سِرٌّ
بِرَدِّهِ سِرٌّ.

۶- در عبارات زیر فعل ها را مشخص کرده، صَفِيْرٌ

فَزِيْرٌ هَكَذَا اِبْرَاهِيْمَ لَيْدٌ.

- تَطَلَّمُوْنَ : صَفِيْرًا / جَمْعٌ مَذْرُوعًا / تَفْعَلُوْنَ /
تَطَلَّمُ صِي لَيْدٌ.

- تَطْمُونٌ : صيغة ۹ / جمع مذکر مخاطب / تَفْعَلُونَ /

مورد ستم واقع سے سرید۔

- يَسْتَلُّ : صيغة ۱ / مفرد مذکر غائب / يَفْعَلُ /

بازخواست سے سو۔

- يَفْعَلُ : صيغة ۱ / مفرد مذکر غائب / يَفْعَلُ /

انجام سے رھد۔

- يَسْتَلُونَ : صيغة ۳ / جمع مذکر غائب / يَفْعَلُونَ /

بازخواست سے سوند۔

- يَحْسُرُ : صيغة ۱ / مفرد مذکر غائب / يَفْعَلُ /

گواوردہ سے سوند۔

- نلتة : بہ علت اینکہ در ایام (يَوْمَ يُحْسَرُ أَعْدَاؤُ...) /

نائب فاعل فعل يحسرو، اسم ظاهر جمع ماسد

است۔ يحسرو؛ بہ صورت جمع تو جمع سے سو۔